

STORTINGET

Representantforslag 13 L

(2026–2027)

fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Helge André Njåstad, Rune Midtun, Bjørn Larsen og Per-Willy Amundsen

Dokument 8:13 L (2026–2027)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Helge André Njåstad, Rune Midtun, Bjørn Larsen og Per-Willy Amundsen om stemmerett ved kommune- og fylkestingsvalg

Til Stortinget

Bakgrunn

Stemmeretten er en grunnleggende rettighet i et demokrati, og den er uløselig knyttet til statsborgerskapet. Ved stortingsvalg er stemmeretten forbeholdt norske statsborgere. Slik bør det også være ved kommune- og fylkestingsvalg. I dag har utenlandske statsborgere med tre års sammenhengende botid stemmerett ved lokalvalg på lik linje med norske borgere. Nordiske statsborgere har stemmerett allerede etter å ha blitt folkeregistrert som bosatte i Norge senest 30. juni i valgåret. Forslagsstillerne mener dette er en urimelig ordning som bryter med det grunnleggende demokratiske prinsippet om at det er et lands egne borgere som skal bestemme landets politikk.

Ifølge Statistisk sentralbyrå utgjorde utenlandske statsborgere om lag 8 pst. av alle stemmeberettigede ved fylkestings- og kommunestyrevalget i 2023. I enkelte kommuner er andelen langt høyere. Antallet utenlandske statsborgere med stemmerett har økt kraftig over tid, ikke minst som følge av stor arbeidsinnvandring og omfattende mottak av flyktninger de siste tiårene. Antallet stemmeberettigede syriske statsborgere alene doblet seg mellom kommunevalgene i 2019 og 2023, til nesten 16 000 personer. Samtidig har det kommet over

86 000 ukrainske statsborgere til Norge siden 2022, hvorav mange vil oppfylle botidskravet innen neste kommunevalg. Utviklingen gjør det stadig mer presserende å ta stilling til om personer uten norsk statsborgerskap skal ha innflytelse over norsk lokalpolitikk.

Regjeringen har selv erkjent at uønsket utenlandsk påvirkning på norske valg er en reell og voksende trussel. I kommuneproposisjonen for 2027 vises det til at det siden 2019 har blitt lagt frem tiltaksplaner i forbindelse med hvert valg for å styrke motstandsdyktigheten mot uønsket utenlandsk valgpåvirkning. Den tverrdepartementale arbeidsgruppen som koordinerer dette arbeidet, ble i 2025 gjort permanent.

Forslagsstillerne mener det er påfallende at regjeringen bruker betydelige ressurser på å beskytte norske valg mot utenlandsk påvirkning, men samtidig opprettholder en ordning der utenlandske statsborgere, herunder statsborgere fra land som aktivt driver påvirkningsoperasjoner mot vestlige demokratier, har direkte stemmerett ved lokalvalg. Etterretningstjenesten har gjentatte ganger pekt på at fremmede stater forsøker å påvirke politiske prosesser i Norge og andre vestlige land. Det er naivt å tro at stemmeretten for utenlandske statsborgere ikke kan utnyttes som en del av slike strategier.

Utenlandske statsborgere beholder som hovedregel en formell tilknytning til sitt opprinnelsesland og kan i ytterste konsekvens være underlagt press, instruks eller påvirkning fra sine hjemlands myndigheter. Dette er ikke en teoretisk problemstilling. Flere europeiske land har de siste årene avdekket forsøk fra fremmede stater på å mobilisere egne diasporaer i politiske prosesser i vertslandet. At Norge gir stemmerett til statsborgere fra alle verdens land etter bare tre års botid, uten noe form for lojalitets- eller tilknytningskrav, representerer

en sårbarhet som ikke bør ignoreres i en tid der trusselbildet er i stor endring.

Kommunestyrene og fylkestingene treffer beslutninger som er avgjørende for lokalsamfunnene, enten det gjelder skole, helse, arealbruk, integrering eller kommuneøkonomi. Det er beslutninger som i stor grad påvirkes av og samspiller med nasjonal politikk. Det er ingen prinsipiell grunn til at stemmeretten ved disse valgene skal være videre enn ved stortingsvalg. Tvert imot er det et demokratisk problem at personer som ikke er norske statsborgere, kan påvirke sammensetningen av de organene som forvalter fellesskapets midler og tjenester.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

V e d t a k t i l l o v

om endringer i valgloven

I

I lov 16. juni 2023 nr. 62 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) skal § 2-2 lyde:

§ 2-2 Stemmerett ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg

(1) Stemmerett ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg har de som har stemmerett ved stortingsvalg etter § 2-1.

(2) § 2-1 andre ledd gjelder tilsvarende.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2027.

7. oktober 2026

Erlend Wiborg

Helge André Njåstad

Rune Midtun

Bjørn Larsen

Per-Willy Amundsen

